

ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Ο παρών Κώδικας Δεοντολογίας (εφεξής Κώδικας) έχει ισχύ και δεσμεύει κάθε μέλος της Ένωσης Δραματοθεραπευτών – Παιγνιοθεραπευτών Ελλάδος (εφεξής ΕΔΠΕ) ρυθμίζοντας - με γνώμονα τη σημαντική ευθύνη τους - ζητήματα που αφορούν στην ιδιότητά τους ως θεραπευτών, εποπτών ή/και εκπαιδευτών, καθώς και στη σχέση τους αφενός με τους θεραπευόμενους, εκπαιδευόμενους ή/και εποπτευόμενους και αφετέρου με τους συναδέλφους τους.

Ο Κώδικας προβλέπει τις αξίες και τα πρότυπα συμπεριφοράς που πρέπει να διέπουν την πρακτική των μελών της ΕΔΠΕ και την υψηλή συναίσθηση ευθύνης τους. Κύριος στόχος είναι η ευημερία και η προστασία των ατόμων (θεραπευόμενων, εκπαιδευόμενων, εποπτευόμενων, μελών θεραπευτικών ή δημιουργικών ομάδων) και των οικογενειών με τις οποίες εργάζονται τα μέλη της ΕΔΠΕ, καθώς και η διακήρυξη των προϋποθέσεων για τη δεοντολογική άσκηση του επαγγέλματος.

ΟΡΙΣΜΟΙ

Για τους σκοπούς του παρόντος Κώδικα νοούνται ως:

1. «Μέλη»: οι Δραματοθεραπευτές και Παιγνιοθεραπευτές που αποτελούν μέλη της ΕΔΠΕ,
2. «Θεραπευόμενος»: κάθε άτομο που λαμβάνει ή συμμετέχει σε ατομική, ομαδική, οικογενειακή θεραπεία ή/και θεραπεία ζεύγους.

Οι όροι «θεραπευόμενος – εποπτευόμενος- εκπαιδευόμενος» αφορούν σε όλα τα φύλα.

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Ο παρών Κώδικας εφαρμόζεται σε κάθε έργο που αναλαμβάνουν τα μέλη της ΕΔΠΕ ως Δραματοθεραπευτές και Παιγνιοθεραπευτές, ήτοι ενδεικτικά στη θεραπεία, εποπτεία, εκπαίδευση, συντονισμό δημιουργικών, εκπαιδευτικών και εποπτικών ομάδων κλπ.

Ο Κώδικας εφαρμόζεται και στο πλαίσιο της πρακτικής άσκησης των εκπαιδευόμενων Δραματοθεραπευτών και Παιγνιοθεραπευτών που αποτελούν μέλη της ΕΔΠΕ.

Α) ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΔΡΑΜΑΤΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗ ΚΑΙ ΠΑΙΓΝΙΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗ

Πρωταρχική υποχρέωση του Μέλους είναι να διαφυλάξει το κύρος της ιδιότητάς του ως Δραματοθεραπευτή και/ή Παιγνιοθεραπευτή, προάγοντας τις αρχές της ηθικής και δεοντολογίας και ενεργώντας με υπευθυνότητα.

Τα Μέλη της ΕΔΠΕ οφείλουν:

1. να ενεργούν σύμφωνα με τους νόμους που ισχύουν στην ελληνική έννομη τάξη, ιδίως με το Σύνταγμα της Ελλάδας, τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και τα Πρόσθετα Πρωτόκολλα αυτής, τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, το Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και το σύνολο των διεθνών και ευρωπαϊκών συμβάσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα.
2. να επιδεικνύουν ακεραιότητα, ειλικρίνεια, αίσθημα δικαιοσύνης και ενσυναίσθηση, αναδεικνύοντας την επιστημονικότητα των μεθόδων που ακολουθούν μέσα από την θεραπευτική, εποπτική και εκπαιδευτική πράξη.
3. να δρουν στο πλαίσιο των επαγγελματικών γνώσεων, δεξιοτήτων και εμπειριών τους και εφόσον κρίνεται σκόπιμο να απευθύνονται ή να παραπέμπουν σε άλλους επαγγελματίες.
4. να αντιμετωπίζουν ισότιμα και χωρίς διακρίσεις, όλους τους θεραπευόμενους, ανεξαρτήτως γένους, φύλου, ηλικίας, σεξουαλικού προσανατολισμού, φυλετικής, εθνοτικής και πολιτισμικής προέλευσης, καθώς και θρησκευτικών ή και πολιτικών πεποιθήσεων και να λειτουργούν με στόχο την ενδυνάμωση, την αυτονόμηση και την κοινωνική ένταξη.
5. να απέχουν από πάσης φύσεως παράνομες δραστηριότητες
6. να απέχουν από πάσης φύσεως καταχρήσεις που δύνανται να διαταράξουν τη διαύγεια, την κρίση και την αντίληψή τους και να επηρεάσουν το θεραπευτικό τους έργο.
7. να μεριμνούν για τη δια βίου εκπαίδευση και επαγγελματική τους ανάπτυξη και να ενημερώνονται για τις εξελίξεις στους τομείς που αφορούν στο αντικείμενό

τους, ενδεικτικά συμμετέχοντας σε συνέδρια, σεμινάρια, εκπαιδεύσεις, καθώς και σε καλλιτεχνικά δρώμενα.

8. να σέβονται, να τηρούν και να συμμορφώνονται με τους κανόνες και τα όρια του πλαισίου στο οποίο εργάζονται και να παρέχουν υπηρεσίες υψηλής ποιότητας στους θεραπευόμενους.

9. να διατηρούν εποικοδομητική επικοινωνία με τους θεραπευόμενους και τους φροντιστές τους, καθώς και με το δίκτυο των επαγγελματιών που τους υποστηρίζει.

10. να είναι διαχρονικά ενήμεροι για τις ατομικές και πολιτισμικές διαφορές των πληθυσμών με τους οποίους συνεργάζονται, για τα δυναμικά που προκύπτουν από αυτές, να επιδεικνύουν σεβασμό και ενσυναίσθηση και να αξιοποιούν τα κατάλληλα εργαλεία στις υπηρεσίες που προσφέρουν.

11. να διασφαλίζουν ότι η προσωπική τους προβολή σε καταλόγους, επαγγελματικές κάρτες, στο διαδίκτυο κλπ είναι ακριβής, αντικειμενική και σύμφωνη με την κείμενη νομοθεσία. Η προσωπική προβολή πρέπει να ανταποκρίνεται στις πραγματικά παρεχόμενες υπηρεσίες, να μην περιέχει στοιχεία που δύνανται να παραπλανούν ή να αποπροσανατολίζουν το κοινό και να σέβεται την επαγγελματική ευπρέπεια και αξιοπρέπεια.

12. να λαμβάνουν εποπτεία, η οποία να ανταποκρίνεται επαρκώς στις απαιτήσεις του έργου που αναλαμβάνουν.

13. να σέβονται το θεραπευόμενο και να απέχουν από οποιαδήποτε συμπεριφορά παραβιάζει τα όρια της θεραπευτικής σχέσης. Οφείλουν να θέτουν και να τηρούν αυστηρά και απαρέγκλιτα τα επαγγελματικά όρια στη σχέση θεραπευτή-θεραπευόμενου καθόλη τη διάρκεια της θεραπείας. Ειδικά δε να μεριμνούν για τον ορθό χειρισμό ζητημάτων που αφορούν στην εγγύτητα και τη σωματική επαφή στο πλαίσιο της θεραπευτικής σχέσης.

14. να μην καταχρώνται την εξουσία του ρόλου τους ως θεραπευτές, επόπτες ή/και εκπαιδευτές.

Όταν δεν υφίστανται εγγυήσεις για την τήρηση των ανωτέρω, το Μέλος οφείλει να απέχει από το να προσφέρει τις υπηρεσίες του.

B) ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ

Τα μέλη παρέχουν υπηρεσίες στο πλαίσιο ενός ξεκάθαρα θεραπευτικού συμβολαίου (προφορικού ή γραπτού) που συντάσσεται με ρητή συναίνεση των θεραπευόμενων ή των επιτρόπων, εκπροσώπων ή ασκούντων την επιμέλεια προσώπου σε περιπτώσεις ανήλικου θεραπευόμενου ή του δικαστικού συμπαραστάτη σε περίπτωση θεραπευόμενου που έχει τεθεί υπό δικαστική συμπαράσταση.

1. Στο θεραπευτικό συμβόλαιο περιγράφεται συνοπτικά η φύση και η μορφή της προτεινόμενης θεραπείας. Το περιεχόμενο του επικαιροποιείται και αναδιαμορφώνεται συστηματικά καθ'όλη τη διάρκεια της θεραπείας.

2. Το θεραπευτικό συμβόλαιο τίθεται σε ισχύ με την έναρξη της θεραπευτικής διαδικασίας.

3. Θεραπευτής και θεραπευόμενος συνάπτουν θεραπευτικό συμβόλαιο, που στηρίζεται σε ένα πλαίσιο αμοιβαίας συμφωνίας όσον αφορά τους θεραπευτικούς στόχους, τις παρεχόμενες τεχνικές, το κόστος, τον τρόπο και τα μέσα πληρωμής, τη διαδικασία ακύρωσης ραντεβού, την εμπιστευτικότητα, την τήρηση αρχείου, τα θεραπευτικά όρια, τη διάρκεια και τον τερματισμό της θεραπείας. Για ανήλικους, πρόσωπα μειωμένης ευθύνης και πρόσωπα υπό καθεστώς δικαστικής συμπαράστασης ενημερώνονται οι νομικά υπεύθυνοι.

3. Τα Μέλη ενημερώνουν το θεραπευόμενο για τα δικαιώματά του και τον παρόντα Κώδικα και βεβαιώνεται ότι ο θεραπευόμενος κατανοεί και συνδιαμορφώνει το θεραπευτικό συμβόλαιο.

4. Στην Δραματοθεραπεία και Παιγνιοθεραπεία σε θεραπευόμενους που δεν έχουν την ικανότητα ή έχουν περιορισμένη ικανότητα να διαβάσουν, ή αντιμετωπίζουν λοιπές δυσκολίες επικοινωνίας, καθώς και σε ανήλικους θεραπευόμενους, ενδείκνυται η χρήση εικόνων και μη λεκτικών τρόπων για να επικοινωνηθεί το νόημα του συμβολαίου.

5. Τα Μέλη ενημερώνουν τον θεραπευόμενο για τους κατάλληλους τρόπους επικοινωνίας μαζί τους εκτός συνεδρίας και τους όρους χρήσης της ψηφιακής τεχνολογίας στη θεραπευτική διαδικασία.

6. Τα Μέλη απαγορεύεται να προβαίνουν σε μαγνητοφώνηση, κινηματογραφική λήψη ή φωτογράφιση των θεραπευόμενων ή των υποκειμένων της έρευνας χωρίς οι τελευταίοι να το γνωρίζουν. Προϋπόθεση μαγνητοφώνησης, κινηματογραφικής λήψης ή φωτογράφισης των θεραπευόμενων γίνεται μόνο για εκπαιδευτικούς και ερευνητικούς σκοπούς με προηγούμενη λήψη ενήμερης συναίνεσης από αυτούς, στην οποία προσδιορίζονται σαφώς οι όροι χρήσης του υλικού και δη ο χρόνος, τόπος και οι όροι δημοσίευσής του (συνέδρια, εκπαιδευτικές δραστηριότητες, δημοσιεύσεις, έρευνα).

7. Προϋπόθεση συμμετοχής θεραπευόμενου σε δραματοθεραπευτική παράσταση αποτελεί η προηγούμενη λήψη ειδικής συναίνεσης αυτού, στο πλαίσιο της οποίας διευκρινίζεται στο θεραπευόμενο ότι η συμμετοχή του είναι εθελοντική και διασφαλίζεται ότι ο θεραπευόμενος αντιλαμβάνεται ότι διά της συμμετοχής του ενδέχεται να αποκαλυφθεί η ταυτότητά του και να απωλεσθεί η ανωνυμία του.

8. Η σύνταξη συμβολαίου με τους θεραπευόμενους αποτελεί ευθύνη των Μελών στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών ως ιδιωτών απευθείας συμβαλλόμενων με τους θεραπευόμενους. Σε περιπτώσεις που τα Μέλη παρέχουν υπηρεσίες σε οποιοδήποτε άλλο πλαίσιο, όπως ενδεικτικά σε δημόσια ιδρύματα, δομές, φορείς, κοινωνικά ιδρύματα, Μ.Κ.Ο, κλπ η σύναψη του θεραπευτικού συμβολαίου μεταξύ του Μέλους και του Θεραπευόμενου δύναται να γίνει με πιο συνοπτικό τρόπο, καθώς θα λειτουργεί συμπληρωματικά στο υπάρχον συμβόλαιο του πλαισίου.

Γ) ΑΜΟΙΒΗ

Τα Μέλη οφείλουν να είναι ξεκάθαρα και ειλικρινή σχετικά με τις χρεώσεις προς θεραπευόμενους και τρίτους. Ειδικότερα, οφείλουν:

1. να διατυπώνουν με σαφήνεια την αμοιβή τους πριν από την παροχή υπηρεσιών και να ενημερώνουν εγκαίρως για οποιεσδήποτε αλλαγές ή τροποποιήσεις.
2. να μην αξιώνουν προσωπική αμοιβή για υπηρεσίες για τις οποίες αποζημιώνονται από άλλον εργοδότη.
3. να μην έχουν οικονομικό όφελος από παραπομπές.

4. να μην παρέχουν κανενός είδους προνόμια ή αμοιβή στους θεραπευόμενους για την συμμετοχή τους σε έρευνα, δημοσίευση ή άλλη παρουσίαση του θεραπευτικού υλικού.
5. να μην χρησιμοποιούν πληροφορίες που αντλούν από τη σχέση τους με τον θεραπευόμενο για ιδιοτελείς σκοπούς.

Δ) ΟΡΙΑ ΣΤΗ ΣΧΕΣΗ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗ-ΘΕΡΑΠΕΥΟΜΕΝΟΥ

Δ.1 . Όρια γενικά

Τα Μέλη αναγνωρίζουν ότι τα όρια του επαγγελματικού τους ρόλου προστατεύουν τον θεραπευόμενο, ενισχύουν την θεραπευτική σχέση και την αποτελεσματικότητα της θεραπείας. Επιπλέον:

1. αναγνωρίζουν τη σημασία της διάκρισης των ρόλων στη θεραπευτική σχέση και δεν εκμεταλλεύονται την ευαλωτότητα του θεραπευόμενου με κανέναν τρόπο.
2. δεν εμπλέκονται σε θεραπευτική σχέση με άτομα με τα οποία συνδέονται με οικογενειακές, κοινωνικές, οικονομικές, ερωτικές ή άλλες σχέσεις που μπορεί να επηρεάσουν την ουδετερότητα που οφείλουν να επιδεικνύουν και να επιφέρουν αρνητικές επιπτώσεις στη θεραπευτική διαδικασία.
3. δεν αναλαμβάνουν ταυτόχρονα, σε ατομική ή ομαδική θεραπεία πρόσωπα συγγενικά μεταξύ τους. Εξαιρούνται θεραπείες οικογένειας, ζεύγους και αδελφών.
4. οι εκπαιδευόμενοι Δραματοθεραπευτές και Παιγνιοθεραπευτές έχουν τη δυνατότητα να επιλέγουν ελεύθερα για την προσωπική τους ψυχοθεραπεία θεραπευτές, οι οποίοι δεν εμπλέκονται στην εκπαίδευσή τους με οποιοδήποτε ρόλο.
5. οι θεραπευτές οφείλουν να διατηρούν ξεκάθαρα όρια όσον αφορά τη χρήση του λόγου, τη σωματική επαφή και τη συμπεριφορά τους εν γένει.
6. οι κοινωνικές συναναστροφές με θεραπευόμενους θα πρέπει να αποφεύγονται αυστηρά.

7.οφείλουν να λαμβάνουν κάθε απαραίτητο μέτρο, ώστε να διασφαλίζεται η ασφάλεια των θεραπευόμενων, εποπτευόμενων και εκπαιδευόμενων κατά τέτοιο τρόπο, ούτως ώστε αυτοί να μην υφίστανται, απολύτως, καμία σωματική, λεκτική ή συναισθηματική βία ή κακοποίηση κατά τη διάρκεια των συνεδριών.

8. οφείλουν να λαμβάνουν κάθε απαραίτητο μέτρο που προάγει το αίσθημα της προσωπικής ελευθερίας και την ελεύθερη βούληση του θεραπευόμενου και απέχουν από κάθε ενέργεια που είναι δυνατό να τα θίξει.

Δ.2 ΟΡΙΑ ΚΑΙ ΜΗ ΛΕΚΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η συμβολή των πρωταρχικών εμπειριών της σωματικής επαφής στην ανάπτυξη του εγκεφάλου, τον πρωταρχικό δεσμό, τη σύνδεση και τη συναισθηματική ρύθμιση έχει αποδειχθεί από την επιστήμη της νευροβιολογίας ως θεμελιώδης. Στη Δραματοθεραπεία και την Παιγνιοθεραπεία οι δυνατότητες του αγγίγματος αξιοποιούνται θεραπευτικά και έχουν οφέλη για ένα εύρος θεραπευόμενων σε διαφορετικές φάσεις της θεραπευτικής διαδικασίας.

1. Στη θεραπευτική διαδικασία, η φύση και ο σκοπός της σωματικής επαφής πρέπει να εξηγείται από το θεραπευτή και να είναι αντικείμενο ρητής συμφωνίας.
2. Το δικαίωμα του θεραπευόμενου να αρνηθεί τη σωματική επαφή οποιαδήποτε στιγμή το θελήσει οφείλει να γίνεται σεβαστό.
3. Τα μέλη πρέπει να λαμβάνουν υπ'όψιν τις πολιτισμικές και ατομικές διαφορές, καθώς και τυχόν ιστορικό κακοποίησης του θεραπευόμενου.

Ε) ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Τα μέλη οφείλουν να διαφυλάσσουν το απόρρητο των θεραπευτικών και των εποπτικών συνεδριών.

1. Ως γενική αρχή, οι εμπιστευτικές πληροφορίες που δίνονται σε σχέση με την ιδιωτική ζωή του θεραπευόμενου και τις πράξεις του, παραμένουν απόρρητες και κοινοποιούνται μόνο στις εξής περιπτώσεις:

α) όταν το μέλος εργάζεται σε διεπιστημονική ομάδα

β) κατά την παραπομπή ή την προετοιμασία αναφοράς – γνωμάτευσης

γ) όταν το απαιτεί η προστασία του παιδιού ή οι νομικές υποχρεώσεις όπου ο θεραπευτής έχει σχηματίσει γνώμη ότι κινδυνεύει η ζωή – ασφάλεια του θεραπευόμενου και η σωματική και συναισθηματική ακεραιότητα του ίδιου ή τρίτων προσώπων. Στην περίπτωση αυτή η ανακοίνωση γίνεται μόνο σε αρμόδια πρόσωπα ή φορείς (οικείους, κηδεμόνες, δικαιοσύνη).

2. Τα μέλη στην περίπτωση ομαδικής θεραπείας καλούν όλους τους συμμετέχοντες να σεβαστούν και να τηρούν το απόρρητο των συνεδριών.

3. Σε περίπτωση διαδικτυακών συνεδριών τα μέλη οφείλουν να επιλέγουν μια ασφαλή πλατφόρμα για την διεξαγωγή της συνεδρίας και να ενημερώνουν τον θεραπευόμενο ότι ο ίδιος ευθύνεται για τη διασφάλιση της ιδιωτικότητας κατά τη διαδικασία.

4. Το σύνολο του υλικού που παράγεται από τον θεραπευόμενο κατά τη διάρκεια της θεραπευτικής διαδικασίας (γραπτό και εικαστικό υλικό, κατασκευές, κ.α) αντιμετωπίζεται ως εμπιστευτικό και αποθηκεύεται σε ασφαλή αποθηκευτικό χώρο μεταξύ των συνεδριών.

5. Σχετικά με την αποθήκευση του θεραπευτικού υλικού, την καταγραφή των συνεδριών, την αποθήκευση στοιχείων επικοινωνίας και λοιπών στοιχείων των θεραπευόμενων τα μέλη λαμβάνουν κάθε απαραίτητο και κατάλληλο μέτρο για την προστασία της ιδιωτικότητας, της προσωπικής ζωής και των προσωπικών δεδομένων των θεραπευόμενων.

ΣΤ) ΧΡΗΣΗ ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΓΙΑ ΑΛΛΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ

Τα Μέλη:

1. διατηρούν την ανωνυμία και τις πληροφορίες των ατόμων με τα οποία συνεργάζονται, σε κάθε περίπτωση και προκειμένου για πάσης φύσεως

δημοσιεύσεις θεραπευτικού υλικού, όπως ενδεικτικά, επιστημονικά άρθρα, κεφάλαια, μονογραφίες, εκπαίδευση και εποπτεία, εξασφαλίζουν την ενήμερη συγκατάθεση των μετεχόντων, ή των κηδεμόνων αυτών, όπου αφορά.

2. για διεξαγωγή πάσης φύσεως ερευνητικής δραστηριότητας, απαραίτητη προϋπόθεση είναι η πλήρης και ρητή συμμόρφωση με τις αρχές και ορθές ερευνητικές πρακτικές, όπως προβλέπονται ενδεικτικά στον Ευρωπαϊκό Κώδικα Δεοντολογίας για την Ακεραιότητα της Έρευνας, τα ισχύοντα ερευνητικά πρωτόκολλα, τις αναγνωρισμένες καλές πρακτικές

ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ

Καταγγελίες που υποβάλλονται στην ΕΔΠΕ σχετικά με την παραβίαση του Κώδικα Δεοντολογίας θα παραπέμπονται στο αρμόδιο Όργανο, ήτοι το ΔΣ της ΕΔΠΕ ή στην Επιτροπή Δεοντολογίας (σε περίπτωση που οριστεί ανάλογη Επιτροπή), η οποία θα προβαίνει στις κατάλληλες ενέργειες για την διερεύνησή τους σύμφωνα με το άρθρο 12 του Καταστατικού της ΕΔΠΕ.